

**Dirección Xeral de Formación Profesional e
Ensinanzas Especiais**

**Probas de acceso a ciclos formativos
de grao superior**

Convocatoria especial: marzo 2005

Parte xeral

Lingua galega e literatura

Índice

1.Formato e duración.....	3
2.Exercicio	3
3.Criterios de avaliación e comentarios	4
3.1 Criterios que se empregan no exercicio.....	4
3.2 Criterios que se empregan no exercicio modificando o procedemento base.....	4
3.3 Criterios excluídos do exercicio.....	4
4.Solución completa con pautas de corrección e de puntuación	5
Pregunta 1.....	5
Pregunta 2.....	5
Pregunta 3.....	5
Pregunta 4.....	5
Pregunta 5.....	6

1. Formato e duración

A proba constará dun texto e cinco preguntas relacionadas con cuestións lingüísticas e literarias.

Este exercicio ten unha duración estimada de corenta minutos.

2. Exercicio

PROBAS DE ACCESO A CICLOS FORMATIVOS DE GRAO SUPERIOR
Convocatoria extraordinaria: marzo de 2005

Parte xeral
LINGUA GALEGA E LITERATURA
[CS.PX.010]

MUXÍA

Brandamente deitada no medio da ribeira
e ollando cara o ceo, acouga silenciosa
a branca e melancólica e doce compañeira
dos *outos penedais da brava costa nosa.

Tecelá de ensoños, fabrica na almofada
as *radas milenarias dos albos *areales
que treman milagreiros, na mañá encalmada,
nos reflexos azuis dos mariños *cristales.

E nos días de inverno, cando a fera tormenta
desatada en furores enrabexada alenta,
envolta no mantelo de vaporosa bruma

satisfeita sorrí e soña adormecida
no leito mol e morno que a auga remexida
ofrécelle con *tombos e *folerpas de escuma.

Gonzalo López Abente (1878-1963)

*** Aclaracións de léxico**

- Outos: *altos*.
- Cristales: *cristais*.
- Radas: *enseadas, fondeadoiros*.
- Tombos: *ondas do mar*.
- Areales: *areais*.
- Folerpas: *partículas*

1. Clasifique as seguintes palabras en simples ou derivadas: ceo, milagreiros, cando e vaporosa.

[1,00 punto: 0,25 puntos por cada palabra correctamente clasificada]

2. Escriba oito palabras da familia léxica de ollando. [2,00 puntos: 0,25 puntos por cada palabra correcta]

3. Divida con guións os lexemas, prefixos e sufixos que hai nas palabras: compañeira, encalmada, desatada e remexida. [2,00 puntos: 0,50 puntos por cada forma correctamente dividida]

4. Escriba dous sinónimos de cada unha destas palabras: acouga, enrabexada, satisfeita e mol.

[2,00 puntos: 0,25 puntos por cada sinónimo correcto]

5. Desenvolva o seguinte tema: As Irmandades da Fala e a época Nós (1916-1936) (extensión mínima: 200 palabras).

[3,00 puntos: valoraranse os contidos do tema e as catro propiedades do texto: a adecuación, a coherencia, a cohesión e a gramaticalidade]

3. Criterios de avaliación e comentarios

3.1 Criterios que se empregan no exercicio

- Utilizar a reflexión sobre a lingua nos seus planos fónico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual, así como os conceptos e os procedementos lingüísticos básicos adecuados para a comprensión e a produción de textos —segmentación, conmutación, clasificación, análise, etc.
 - Este criterio valórase nas preguntas 1, 2, 3 e 4.
- Producir textos de distinto tipo —exposicións, argumentacións, instrucións, etc.— con coherencia, corrección e adecuados á situación de comunicación.
 - Este criterio valórase na pregunta 5.
- Establecer relacións entre unha obra representativa dun autor ou dunha época co contexto sociocultural no que se produciu.
 - Este criterio valórase na pregunta 5.
- Analizar criticamente as circunstancias que condicionaron a evolución, o uso e a realidade actual da nosa lingua.
 - Este criterio valórase na pregunta 5.

3.2 Criterios que se empregan no exercicio modificando o procedemento base

Non se utilizan criterios que modifiquen o procedemento base da proba.

3.3 Criterios excluídos do exercicio

- Interpretar textos e obras literarias tendo en conta a estrutura da forma literaria á que pertence e a técnica empregada.
 - Non se pide interpretación de textos literarios.
- Analizar en textos de distinto tipo transmitidos por canles diferentes as variedades lingüísticas que se manifestan neles, así como as valoracións e as actitudes sociolingüísticas implícitas.
 - Non se piden cuestións de sociolingüística nin análise de variedades lingüísticas.

4. Solución completa con pautas de corrección e de puntuación

Pregunta 1

[1,00 punto: 0,25 puntos por cada palabra correctamente clasificada]

- Simples: *ceo, cando*.
- Derivadas: *milagreiros, vaporosa*.

Pregunta 2

[2,00 puntos: 0,25 puntos por palabra]

- Familia léxica: *ollo, ollar, ollal, ollada, ollado, olleiro, olleiras, ollicos, olludo, ollomol*.

Pregunta 3

[2,00 puntos: 0,50 puntos por cada forma correctamente dividida].

- Compañ-eira.
- En-calm-ada.
- Des-at-ada.
- Re-mex-ida.

Pregunta 4

[2,00 puntos: 0,25 puntos por cada sinónimo correcto]

- Acouga: *acalma, apazuga, sosega, repousa*.
- Enrabexada: *enfurecida, enrabiada, encrespada, irritada*.
- Satisfeita: *alegre, leda, contenta, compracida*.
- Mol: *brando, dondo, fofo, flácido*.

Pregunta 5

[3,00 puntos: contidos do tema [2,00 puntos]; adecuación do texto [0,25], coherencia [0,25], cohesión [0,25] e gramaticalidade [0,25]].

▪ Contidos do tema:

O galeguismo nacionalista naceu a partir da fundación das Irmandades da Fala en 1916 e da primeira Asemblea Nacionalista de Lugo de 1918. As Irmandades actuaron nas cidades principais e tiñan como obxectivo inmediato o fomento do uso do galego na vida pública. As teses nacionalistas formuláronse nos artigos de Antón Vilar Ponte e no libro de Vicente Risco titulado *Teoría do nacionalismo galego* de 1920. As Irmandades desenvolveron tamén un importante traballo cultural, promoveron agrupacións de teatro, crearon editoriais e revistas, promoveron estudos sobre o galego e reclamaron a súa presenza na vida social. O programa ideolóxico e político das Irmandades favoreceu o inicio dun segundo rexurdimento da cultura en lingua galega coñecido como Época Nós (1916-1936). Durante este período traballan xuntos varios grupos, xeracións e institucións culturais que sitúan a Galicia no centro do seu labor e dos seus intereses. En 1920 fundouse en Ourense a revista Nós, que daría nome á época e que constituíu un dos proxectos editoriais máis importantes do galeguismo nacionalista. Nela tratáronse temas literarios e científicos como a historia, a etnografía e a arqueoloxía. O denominado Grupo Nós estivo formado nomeadamente por Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo e Florentino Cuevillas, aínda que Afonso Daniel R. Castelao tamén se vinculou ao grupo como director artístico da revista. Os intelectuais do Grupo Nós modernizaron e europeizaron a cultura galega, afastándoa do folclorismo costumista e poñéndoa en contacto coas correntes máis avanzadas da arte europea e universal de comezos do século XX. A lingua galega alcanzou a súa madurez literaria, consolidouse en xéneros como a novela e tamén comezou a usarse no ensaio e na investigación científica no eido académico universitario. Dentro deste rexurdimento cultural hai que sinalar tamén a fundación do Seminario de Estudos Galegos en 1923, grazas á iniciativa dun grupo de estudantes universitarios. O seu obxectivo foi galeguizar os estudos científicos universitarios. A revista Nós e a época que leva o seu nome finalizaron violentamente debido ao golpe de estado de xullo de 1936 e ao inicio da guerra civil.

- Indícanse algunhas pautas relativas á presentación, á caligrafía, á ortografía, á puntuación, ao vocabulario empregado, á precisión nos termos, etc.
 - Considerarase como falta leve, penalizada con 0,05 puntos, cada caso de uso incorrecto dos tiles, de uso de variantes dialectais, coloquialismos e imprecisións léxicas, así como a mala caligrafía xeral.
 - Considerarase falta grave, penalizada con 0,01 puntos, cada caso de erro ortográfico como “b/v” ou presenza ou ausencia de “h”, cada erro de puntuación, a falta de marxes e a presenza de borróns.
 - Considerarase falta moi grave, penalizada con 0,20 puntos, aquela que vaia contra o sistema do idioma, como o uso de formas compostas, o uso de grafías impropias sen xustificación (y, j, etc), mala colocación do pronome átono ou a non utilización das maiúsculas cando corresponda.